

Sygn. akt VU 81/14

WYROK W IMIENIU RZECZYPOSPOLITEJ POLSKIEJ

Dnia 3 kwietnia 2014 roku

Sąd Okręgowy w Piotrkowie Trybunalskim, Wydział V Pracy i Ubezpieczeń Społecznych w składzie:

Przewodniczący SSR del. Urszula Sipińska-Sęk

Protokolant st. sekr. sądowy Zofia Aleksandrowicz

po rozpoznaniu w dniu 24 marca 2014 roku w Piotrkowie Trybunalskim na rozprawie

sprawy z wniosku B. G.

przeciwko Zakładowi Ubezpieczeń Społecznych Oddział wT.

o emeryturę

na skutek odwołania B. G.

od decyzji Zakładu Ubezpieczeń Społecznych Oddział w T.

z dnia 19 grudnia 2013 r. sygn.(...)

oddala odwołanie.

Sygn. akt VU 81/14

UZASADNIENIE

Decyzją z dnia 19 grudnia 2013r. Zakład Ubezpieczeń Społecznych Oddział wT. odmówił B. G. prawa do emerytury. W uzasadnieniu Oddział wskazał, iż wnioskodawca nie wykazał, że pracował w warunkach szczególnych 15 lat.

Od decyzji powyższej wnioskodawca B. G. wniósł w dniu 14 stycznia 2014r. odwołanie wnosząc o jej zmianę i przyznanie prawa do emerytury. W uzasadnieniu podniósł, że pracował w szczególnych warunkach od dnia 4 września 1985r. do dnia 20 czerwca 1991r. w Przedsiębiorstwie (...) w B. oraz od dnia 8 lipca 1991r. do 31 października 1997r. w Przedsiębiorstwie (...) Spółce Akcyjnej w Ł. Oddział w B.. Pomimo bowiem, iż jego stanowisko nosiło nazwę lastrykarz, posadzkarz, to w rzeczywistości w tych okresach wykonywał cały czas prace betoniarskie.

W odpowiedzi na odwołanie organ rentowy wniósł o jego oddalenie. Organ stwierdził, że stanowiska, na których pracował wnioskodawca nie są wymienione w wykazie A i B załącznika do rozporządzenia Rady Ministrów z 7 lutego 1983r., nie przedstawił on świadectwa pracy w szczególnych warunkach, a w świadectwie z (...) S.A. stwierdzono wprost, że wnioskodawca nie pracował w szczególnych warunkach.

Sąd Okręgowy ustalił następujący stan faktyczny:

Wnioskodawca B. G. urodził w dniu (...) roku. W dniu 20 listopada 2013 roku złożył wniosek o przyznanie emerytury. B. G. nie był członkiem otwartego funduszu emerytalnego. Od 2000r. do chwili obecnej jest rencistą.

(dowód: wniosek o emeryturę k. 1-2 akta ZUS)

Wnioskodawca na datę 1 stycznia 1999r. legitymował się okresem ubezpieczenia w łącznym wymiarze 25 lat 11 miesięcy i 19 dni, w tym stażem pracy w szczególnych warunkach wynoszącym **7 lat, 9 miesięcy i 27 dni**.

Organ rentowy nie zaliczył wnioskodawcy do pracy w szczególnych warunkach okresu zatrudnienia:

- od dnia 4 września 1985r. do dnia 20 czerwca 1991r. w Przedsiębiorstwie (...) w B. na stanowisku lastrykarza;

- od dnia 8 lipca 1991r. do 31 października 1997r. w Przedsiębiorstwie (...) Spółce Akcyjnej w Ł. Oddział w B. na stanowisku posadzkarza.

(dowód: decyzja – k.77 akt ZUS)

W okresie od dnia 4 września 1985r. do dnia 7 lipca 1991r. wnioskodawca pracował na podstawie umowy o pracę w Przedsiębiorstwie (...) w B. w pełnym wymiarze czasu pracy, a następnie w okresie od dnia 8 lipca 1991r. do 31 października 1997r. w Przedsiębiorstwie (...) Spółce Akcyjnej w Ł. Oddział w B., który był następcą prawnym Przedsiębiorstwa (...) w B.. Pracodawca wnioskodawcy zajmował się wykonywaniem usług budowlanych na rzecz innych firm.

W okresie od dnia 4 września 1985r. do 7 lutego 1989r. wnioskodawca pracował w charakterze lastrykarza, a następnie od 8 lutego 1989r. aż do końca spornego okresu czyli do 31 października 1997r. w charakterze posadzkarza.

W świadectwie pracy z dnia 31 października 1997r. (pkt. 8) wystawionym przez Przedsiębiorstwo (...) Spółkę Akcyjną w Ł. pracodawca zaświadczył, że wnioskodawca w okresie zatrudnienia w w/w Spółce tj. od dnia 8 lipca 1991r. do dnia 31 października 1997r. nie wykonywał pracy w szczególnych warunkach ani w szczególnym charakterze.

(dowód: świadectwo pracy – k. 13 akt rentowych, umowa o pracę z dnia 4 września 1985r. – akta osobowe, angaże z lat 1985- 1997– akta osobowe, umowa o pracę z dnia 18 września 1985r. – akta osobowe, karty obiegowe zmiany z lat 1985-1991 – akta osobowe, świadectwo pracy z dnia 31.10.1997r. – k. 15 akt rentowych, umowa z 8.02.1989r. – k. 45 akt ZUS, umowa o pracę z dnia 8 lipca 1991r. – k. 46 akt ZUS)

Do stałych obowiązków wnioskodawcy w całym spornym okresie zarówno, gdy był zatrudniony na stanowisku lastrykarza jak i posadzkarza, należało przygotowywanie podłoża pod betonowe posadzki (musiał łopatą wybrać ziemię, podsypać piaskiem, ubić piasek zagęszczarką, położyć metalowe szyny- prowadnice), wylwanie gotowego betonu na przygotowane podłoże, rozgarnięcie betonu łopatami, poziomowanie betonowych wylewek specjalną wibracyjną maszyną, wycinanie tarczami dylatacji w podłożu betonowym, zalewanie dylatacji lepikiem, kładzenie płytek lastrykowych na posadzkach oraz prace przy budowie wewnętrznych dróg dojazdowych (kładzenie gotowych betonowych krawężników oraz wylwanie wcześniej przygotowanego podłoża pod drogę (po wybraniu ziemi i podsypaniu piaskiem) gotowym betonem.

W okresie od dnia 4 września 1985r. do 7 lutego 1989r. wnioskodawca pracował przy budowie basenu w B., budowie hali sportowej w B., drogi z R. do H.. Do jego obowiązków przy budowie basenu należało skucie starego betonu i wylanie nowego gotowego betonu. Przy budowie hali sportowej wnioskodawca robił betonowe posadzki, przy budowie wewnętrznych dróg dojazdowych do hali musiał przygotować podłoże pod drogę tj. wybrać ziemię łopatą, podsypać piaskiem, ubić piasek i wylać gotowy beton i wyrównać maszyną wibracyjną. Poza tym kładł gotowe betonowe krawężniki przy drodze.

W okresie od 8 lutego 1989r. do 31 grudnia 1989r. pracował przy budowie przejścia granicznego w C., gdzie wylewał gotowym betonem stopę pod budynek.

W okresie od 21 czerwca 1991r. do 3 lipca 1991r. wnioskodawca przebywał na budowie eksportowej w ZSRR (w S.), gdzie pracował jako posadzkarz. Wnioskodawca zalewał gotowym betonem ściany oraz stropy przy budowie budynków hotelowych.

Na przełomie lat 1991-1992 wnioskodawca pracował przy budowie budynku ZUS, gdzie wylewał gotowym betonem stropy i słupy wewnątrz budynku oraz kładł płytki lastrykowe.

W latach 1993-1997 pracował przy budowie elektrowni w O.. Tam również wylewał betonowe posadzki wewnątrz budynku, posypywał posadzki specjalnym proszkiem (durabet), zcierał je specjalną mechaniczną maszyną oraz kładł lastrykowe płytki na betonie.

(dowód: umowa o pracę z dnia 8 lutego 1989r. – akta osobowe, świadectwo pracy – k. 13 akt rentowych, umowa o pracę na czas określony z dnia 5 czerwca 1991r. – k. 47- 48 akt ZUS, zeznania świadka M. B. – protokół rozprawy z dnia 24 marca 2014r. od minuty 02:43 do minuty 13:23, zeznania świadka J. B. – protokół rozprawy z dnia 24 marca 2014r. – od minuty 13:24 do minuty 26:28, zeznania wnioskodawcy – protokół rozprawy z dnia 24 marca 2014r. – od minuty 27:00 do minuty 42:32)

Sąd Okręgowy dokonał oceny dowodów i zważył co następuje:

Odwołanie nie zasługuje na uwzględnienie.

Stosownie do art. 184 ust. 1 ustawy z dnia 17 grudnia 1998 roku o emeryturach i rentach z Funduszu Ubezpieczeń Społecznych (tekst jedn. Dz. U. z 2009r. Nr 153, poz. 1227) ubezpieczonym urodzonym po dniu 31 grudnia 1948 r. przysługuje emerytura po osiągnięciu wieku przewidzianego w art. 32, 33, 39 i 40, jeżeli w dniu wejścia w życie ustawy (tj. w dniu 1 stycznia 1999 r.) osiągnęli:

- 1)okres zatrudnienia w szczególnych warunkach lub w szczególnym charakterze wymaganym w przepisach dotychczasowych do nabycia prawa do emerytury w wieku niższym niż 60 lat – dla kobiet i 65 lat – dla mężczyzn oraz
- 2)okres składkowy i nieskładkowy, o którym mowa w art. 27.

Emerytura, o której mowa w ust. 1, przysługuje pod warunkiem nieprzystąpienia do otwartego funduszu emerytalnego albo złożenia wniosku o przekazanie środków zgromadzonych na rachunku w otwartym funduszu emerytalnym, za pośrednictwem Zakładu, na dochody budżetu państwa (ust. 2).

W świetle powyższych regulacji żądanie wnioskodawcy należało rozpoznać w aspekcie przepisów rozporządzenia Rady Ministrów z dnia 7 lutego 1983 roku w sprawie wieku emerytalnego pracowników zatrudnionych w szczególnych warunkach lub w szczególnym charakterze (Dz.U. Nr 8 poz. 43 z późn. zm.), zwanego dalej rozporządzeniem. Z treści § 4 tego rozporządzenia wynika, iż pracownik, który wykonywał prace w szczególnych warunkach wymienione w Wykazie A, nabywa prawo do emerytury, jeżeli spełnia łącznie następujące warunki:

- osiągnął wiek emerytalny wynoszący: 55 lat dla kobiet i 60 lat dla mężczyzn,
- ma wymagany okres zatrudnienia, w tym co najmniej 15 lat pracy w szczególnych warunkach.

Ten „wymagany okres zatrudnienia” to okres wynoszący 20 lat dla kobiet i 25 lat dla mężczyzn, liczony łącznie z okresami równorzędnymi i zaliczalnymi do okresów zatrudnienia (§ 3 rozporządzenia), natomiast pracą w warunkach szczególnych jest praca świadczona stale i w pełnym wymiarze na stanowiskach wskazanych w załączniku do tegoż aktu (§ 1 i § 2 rozporządzenia).

Zgodnie z art. 32 ust. 2 ustawy o emeryturach i rentach z Funduszu Ubezpieczeń Społecznych, za pracowników zatrudnionych w warunkach szczególnych uważa się pracowników zatrudnionych przy pracach o znacznej szkodliwości dla zdrowia oraz o znacznym stopniu uciążliwości lub wymagających wysokiej sprawności psychofizycznej ze względu na bezpieczeństwo własne i otoczenia.

Z zestawienia § 1 i 2 rozporządzenia Rady Ministrów z dnia 7 lutego 1983 roku w sprawie wieku emerytalnego pracowników zatrudnionych w szczególnych warunkach lub w szczególnym charakterze (Dz. U. Nr 8, poz. 43 ze zm.)

wynika, że pracą w szczególnych warunkach jest tylko praca świadczona stale i w pełnym wymiarze na stanowiskach wskazanych w załączniku do tego aktu. Zgodnie zaś z wyrokiem Sądu Najwyższego z dnia 15 listopada 2000r. II UKN 39/00, (OSNAP 2002/11/272) warunek wykonywania pracy w szczególnych warunkach lub w szczególnym charakterze stale i w pełnym wymiarze czasu pracy obowiązującym na danym stanowisku pracy jest spełniony tylko wówczas, gdy pracownik w ramach obowiązującego go pełnego wymiaru czasu pracy na określonym stanowisku pracy nie wykonuje czynności pracowniczych nie związanych z tym stanowiskiem pracy, ale stale, tj. ciągle wykonuje prac w szczególnych warunkach lub w szczególnym charakterze.

W przedmiotowej sprawie kwestią sporną między stronami było to, czy wnioskodawca posiada wymagany 15-letni okres zatrudnienia w szczególnych warunkach. Spełnienie pozostałych przesłanek nie było przedmiotem sporu, a jednocześnie nie budzi żadnych wątpliwości – wnioskodawca ma wymagany okres zatrudnienia, to jest 25 lat, ukończył 60 lat.

Sam fakt zatrudnienia wnioskodawcy w Przedsiębiorstwie (...) w B. w okresie od dnia 4 września 1985r. do dnia 7 lipca 1991r. oraz w Przedsiębiorstwie (...) Spółce Akcyjnej w Ł. Oddział w B. w okresie od dnia 8 lipca 1991r. do 31 października 1997r. był niesporny w świetle dokumentów znajdujących się w jego aktach ubezpieczeniowych.

Spornym pozostawał charakter pracy wykonywanej przez wnioskodawcę w w/w okresach tj. czy była to praca wykonywana w szczególnych warunkach, czy też nie.

Organ rentowy zakwestionował, aby wnioskodawca w spornych okresach pracował w szczególnych warunkach, gdyż nie dysponował on świadectwem pracy w szczególnych warunkach. Wprawdzie stosownie do § 2 ust. 2 rozporządzenia Rady Ministrów z dnia 7 lutego 1983 roku w sprawie wieku emerytalnego pracowników zatrudnionych w szczególnych warunkach lub w szczególnym charakterze (Dz.U. Nr 8 poz. 43 z późn. zm.), okresy pracy w warunkach szczególnych, stwierdza zakład pracy, na podstawie posiadanej dokumentacji, w świadectwie wykonywania prac w szczególnych warunkach, wystawionym według wzoru stanowiącego załącznik do przepisów wydanych na podstawie § 1 ust. 2 rozporządzenia lub w świadectwie pracy. Należy jednak wskazać, że z cytowanego wyżej § 2 rozporządzenia nie wynika, aby stwierdzenie zakładu pracy w przedmiocie wykonywania przez pracownika pracy w warunkach szczególnych miało charakter wiążący i nie podlegało kontroli organów przyznających świadczenia uzależnione od wykonywania pracy w szczególnych warunkach. Brak zatem takiego świadectwa lub jego zakwestionowanie przez organ rentowy, nie wyklucza dokonania ustalenia zatrudnienia w warunkach szczególnych innymi środkami dowodowymi w toku postępowania sądowego.

W będącej przedmiotem osądu sprawie wnioskodawca nie dysponował świadectwem pracy w szczególnych warunkach. To na nim zatem spoczywał ciężar wykazania, że taką pracę wykonywał.

Charakter pracy skarżącego w spornym okresie Sąd ustalił na podstawie zeznań świadków M. B. i J. B., którzy pracowali razem z wnioskodawcą. Zważywszy, że świadek J. B. był brygadzystą wnioskodawcy, a M. B. jako posadzkarz wykonywał te same prace co wnioskodawca, należy uznać że dysponują oni bezpośrednio i szczegółową, a co za tym idzie wiarygodną wiedzą co do zakresu obowiązków wnioskodawcy oraz warunków w jakich jego praca była świadczona.

Z dostępnej dokumentacji pracowniczej wynika, że skarżący pracował na stanowisku lastrykarza, a następnie posadzkarza. Do jego stałych obowiązków – jak wynika z zeznań świadków – zarówno, gdy był zatrudniony na stanowisku lastrykarza jak i posadzkarza, należało przygotowanie podłoża pod betonowe posadzki (wybierał łopata ziemię, zasypywał piaskiem, ubijał piasek zagęszczarką, kładł metalowe szyny- prowadnice), wylwanie gotowego betonu na przygotowane podłoże, rozgarnięcie betonu łopatami, poziomowanie betonowych wylewek specjalną wibracyjną maszyną, wycinanie tarczami dylatacji w podłożu betonowym, zalewanie dylatacji lepikiem, kładzenie płytek lastrykowych na posadzkach oraz prace przy budowie wewnętrznych dróg dojazdowych (kładzenie gotowych betonowych krawężników oraz wylwanie wcześniej przygotowanego podłoża pod drogę (po wybraniu ziemi i podsypaniu piaskiem) gotowym betonem.

Wnioskodawca pracował w przedsiębiorstwie budowlanym, zatem w branży budowlanej, należy poszukiwać stanowisk pracy, na których pracę wykonywaną przez wnioskodawcę można uznać za pracę w warunkach szczególnych. Branży tej dotyczy dział V wykazu A będącego załącznikiem do rozporządzenia Rady Ministrów z dnia 7 lutego 1983r.

Skarżący twierdził, że taką pracę wykonywał w całym spornym okresie, gdyż wykonywał prace betoniarskie, które są pracami w szczególnych warunkach wymienionymi w wykazie A dział V poz.4 oraz prace przy obsłudze urządzeń i narzędzi wibracyjnych lub udarowych zaliczone do prac w szczególnych warunkach zgodnie z działem XIV poz. 18.

Nie sposób podzielić stanowiska wnioskodawcy. Pracami betoniarskimi są prace przy wykonywaniu mieszanki betonowej i wytwarzaniu z niej gotowych elementów budowlanych (półfabrykatów), a nie przy wylewaniu gotowego betonu na podłoże, jak chce wnioskodawca. Ustawodawca wiąże szczególne warunki pracy z jej uciążliwością. Prace betoniarskie dlatego są pracami w szczególnych warunkach, gdyż praca przy wykonywaniu mieszanki betonowej jest bardzo szkodliwa dla zdrowia (z uwagi na szkodliwe składniki używane do jego wytworzenia oraz duże zapylenie przy jego wytwarzaniu), a nadto odpowiedzialna z uwagi na właściwy dobór składników mieszanki. Niewłaściwie wykonany beton i półfabrykaty betonowe, który posłużą do budowy budynków, mogą wszak doprowadzić do katastrofy budowlanej. Prace wykonywane przez wnioskodawcę przy wykonywaniu betonowych posadzek jak i wewnętrznych betonowych dróg dojazdowych nie charakteryzowały się taką uciążliwością. Wnioskodawca nie wytwarzał betonu, posadzki, stropy i drogi były zalewane gotowym betonem. Obowiązki wnioskodawcy przy wykonywaniu betonowych posadzek oraz wewnętrznych dróg dojazdowych miały szeroki zakres. Wnioskodawca nie tylko wylewał beton, rozprowadzał go i wyrównywał urządzeniami wibracyjnymi, ale wcześniej musiał przygotować sobie podłoże pod betonowe wylewki, wybierając łopatą ziemię, podsypując podłoże piaskiem, kładąc metalowe szyny. Dodatkowo oprócz tych prac wnioskodawca w spornym okresie kładł płytki lastrykowe, gotowe betonowe krawężniki oraz skuwał stary beton (np. przy budowie basenu w B.). Do prac w szczególnych warunkach można zaliczyć wnioskodawcy jedynie prace przy wyrównywaniu posadzek betonowych przy użyciu urządzeń wibracyjnych (wykaz A dział XIV poz. 16). Pozostałe jednak prace wykonywane przez wnioskodawcę nie są wymienione w Wykazie A dział V lub dział XIV załącznika do rozporządzenia Rady Ministrów z 7 lutego 1983r. A skoro tak, to wnioskodawca nie wykonywał prac w warunkach szczególnych stale i w pełnym wymiarze czasu pracy. Oprócz bowiem prac, które szkodliwie wpływały na jego zdrowie (prace przy użyciu narzędzi wibracyjnych), wykonywał także prace w ramach obowiązującego go 8-godzinnego czasu pracy, które takiego charakteru nie miały (przygotowywanie podłoża pod betonowe posadzki oraz drogi, rozgarnianie betonu przy użyciu łopaty, robienie dylatacji w betonie, kładzenie płytek lastrykowych, kładzenie betonowych gotowych krawężników, skuwanie starego betonu).

Należy podkreślić, że prawo do emerytury w obniżonym wieku emerytalnym jest przywilejem w stosunku do emerytury w powszechnym wieku emerytalnym. Tym samym przepisy regulujące nabywanie prawa do tego szczególnego świadczenia emerytalnego muszą być interpretowane ściśle, a ustalenia dotyczące faktu wykonywania pracy w warunkach szczególnych muszą być precyzyjne i nie budzące wątpliwości. Oznacza to w niniejszej sprawie niedopuszczalność dokonywania rozszerzającej wykładni przepisów dotyczących prac betoniarskich (wykaz A dział V pkt 4) przez zaliczanie do nich prac wykonywanych przez wnioskodawcę jako lastrykarz i posadzkarz. Tym bardziej, że sam pracodawca skarżącego Przedsiębiorstwo (...) Spółka Akcyjna w Ł. w wystawionym mu świadectwie pracy z dnia 31 października 1997r. (pkt. 8) zaświadczył, że wnioskodawca w okresie zatrudnienia w w/w Spółce tj. od dnia 8 lipca 1991r. do dnia 31 października 1997r. nie wykonywał pracy w szczególnych warunkach ani w szczególnym charakterze.

Materiał dowodowy zgromadzony w sprawie nie pozwala zatem na poczynienie ustalenia, że wnioskodawca w spornym okresie wykonywał prace w szczególnych warunkach stale i w pełnym wymiarze czasu pracy.

Biorąc pod uwagę, iż wnioskodawca nie spełnił podstawowego warunku, od którego zależy przyznanie prawa do emerytury, a mianowicie nie wykazał 15-letniego okresu pracy w warunkach szczególnych, należy uznać że wydana przez organ rentowy decyzja jest prawidłowa, a zatem brak podstaw do uwzględnienia odwołania.

Z tych też względów, Sąd Okręgowy – Sąd Pracy i Ubezpieczeń Społecznych, na podstawie art. 477¹⁴ § 1 k.p.c. orzekł jak w sentencji.